

вагонів та оптимізації використання наявного рухомого складу, що суттєво підвищує ефективність пасажирських перевезень.

Функціональні можливості систем можуть розвиватися в різних напрямках. Вони можуть перетворюватися на багатофункціональні системи за рахунок розширення програмних функцій, включаючи взаємодію з системами інших видів транспорту [4].

Висновок. Ефективність пасажирських перевезень є динамічною категорією, яка залежить як від зовнішнього попиту, економічного стану держави, населення та рівня тарифів й субсидування, так і від пошуку та використання «інструментів» підвищення ефективності функціонування пасажирського комплексу ПАТ «УЗ». Застосування інноваційних підходів організації і технології пасажирських перевезень таких як реінжиніринг на базі розширення й удосконалення функцій АСУ ПП надає широкі можливості підвищувати ефективність обслуговування пасажирів і функціонування пасажирського комплексу в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Аксенов І.М. Эффективность пассажирских железнодорожных перевозок [Текст]: монография / И.М. Аксенов. – К.: Транспорт Украины, 2004. – 284 с.
- 2 Гудков О.М. Організаційно-економічний розвиток пасажирського комплексу залізничного транспорту України на основі системного підходу [Текст]: автореферат дис... канд. екон. наук / О.М. Гудков // Українська державна академія залізничного транспорту. - Х., 2009. - 19 с.
- 3 Гудкова В.П. Методологія забезпечення ефективної діяльності підприємств сфери пасажиро-перевезень [Текст]: монографія / В.П. Гудкова. – К.: ДЕДУТ, 2013. – 291 с.
- 4 Єлагін Ю.В. Впровадження інтерактивного маркетингу як функції інформаційних систем пасажирських перевезень [Текст] / Ю.В. Єлагін, Ветров Г.Г. // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2014. – № 46. – Харків: УкрДАЗТ. – С. 271-274.
- 5 Жарська І.О. Інформаційні системи й технологій в системі маркетингу залізничного транспорту [Текст] / І.О. Жарська // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. - № 1 – С. 100-111.
- 6 Разумова К.М. Організаційно-економічний механізм забезпечення ефективності функціонування пасажирських перевезень на транспорті [Текст]: автореферат дис... д-р. екон. наук: 08.00.04 / К.М. Разумова. – Харків: УкрДУЗТ, 2015. – 46 с.
- 7 ДП «Головний інформаційно-обчислювальний центр Укрзалізниці». Найважливіші автоматизовані системи та комплекси [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gioc.uz.gov.ua>

*Рецензент д.е.н., професор УкрДУЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДУЗТ Токмакова І.В.*

УДК 65.012.45:656.2

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i52.61667>

ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

*Зубенко В.О., к.е.н, доцент,
Нуруллаєва Р.Р., магістр (УкрДУЗТ)*

У статті доведено необхідність і важливість корпоративної інформаційної системи на підприємстві в умовах динамічної ринкової економіки. Визначено, що корпоративну інформаційну систему на залізничному транспорті слід розглядати як сукупність елементів інформаційної системи та способів її організаційної, інформаційної та правової підтримки, шляхом урахування особливостей організаційної структури та ступеня централізації управління її структурними одиницями. Врахувавши специфіку управління залізничним транспортом запропоновано на ПАТ «Українська залізниця» виділити 3 рівні формування корпоративної інформаційної системи: рівень

вищого керівництва; рівень керівництва регіональних структурних підрозділів, промислових підприємств залізничного транспорту та інших підприємств та організацій; рівень відокремлених структурних підрозділів.

Ключові слова: інформація, інформаційна система, корпоративна інформаційна система, залізничний транспорт

ОСОБЕННОСТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КОРПОРАТИВНОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ

*Зубенко В.А., к.э.н, доцент,
Нуруллаева Р.Р., магистр (УкрГУЖТ)*

В статье доказана необходимость и важность корпоративной информационной системы на предприятии в условиях динамичной рыночной экономики. Определено, что корпоративную информационную систему на железнодорожном транспорте следует рассматривать как совокупность элементов информационной системы и способов ее организационной, информационной и правовой поддержки, путем учета особенностей организационной структуры и степени централизации управления ее структурными единицами. Учитывая специфику управления железнодорожным транспортом предложено на ПАО «Украинская железная дорога» выделить 3 уровня формирования корпоративной информационной системы: уровень высшего руководства; уровень руководства региональных структурных подразделений, промышленных предприятий железнодорожного транспорта и других предприятий и организаций; уровень обособленных структурных подразделений.

Ключевые слова: информация, информационная система, корпоративная информационная система, железнодорожный транспорт.

PECULIARITIES OF IMPROVEMENT OF CORPORATE INFORMATION SYSTEMS ON THE RAILWAY TRANSPORT

*Zubenko V.O., candidate of economic sciences, associate professor,
Nurullaeva R.R., master (USU of RT)*

The article proves the necessity and importance of corporate information systems in the enterprise in the conditions of a dynamic market economy. It is proved that the corporate information system on railway transport should be viewed as a set of elements of the information system and its organizational, informational and legal support, by taking into account features of the organizational structure and the degree of centralization of management of its structural units. Considering the specificity of rail transport management offered at PJSC "Ukrainian railway" to distinguish 3 levels of formation of corporate information systems: a senior management level; the regional level of management of structural subdivisions, industrial railway transport enterprises and other enterprises and organizations; the level of separate departments and structural units within strategic business units.

Keywords: information, information system, corporate information system, railway transport.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. В умовах динамічної ринкової економіки діяльність будь-яких організацій та підприємств вимагає швидкого та якісного прийняття ефективних управлінських рішень. А це потребує достовірної інформації як про об'єкт управління, так і про стан середовища його функціонування.

Формування корпоративної інформаційної системи залізничного комплексу України пов'язано з масштабом функціонування найбільшої організаційної структури в країні, специфічним характером продукції, що випускається, і глибиною реформ, що на даному етапі відбуваються у галузі.

Відповідно вдосконалення системи управління шляхом побудови ефективної

організації інформаційного потоку та формування дієвої корпоративної інформаційної системи залізничного транспорту є актуальною проблемою.

У зв'язку з вищезазначеним постає завдання наукового обґрунтування теоретичних основ формування корпоративної інформаційної системи залізничного транспорту України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування інформаційної системи в економіці та особливості впливу інформаційної системи на ефективність функціонування підприємств представлені в працях В. Диканя, В. Зубенко, О. Маковоз, І. Токмакової, О. Шраменко [1], М. Андреевої [2], Т. Барановської [3], Л. Бірмана [4], С. Бороненкової [5], А. Веревченко [6], А. Волокітіна [7] та ін.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Аналіз теоретичних напрацювань із зазначеної проблематики свідчить про високу зацікавленість вітчизняних та закордонних вчених питанням формування та функціонування корпоративної системи інформаційного забезпечення. Разом з тим явно необхідні нові дієві пропозиції, що врахували б особливості функціонування залізничного транспорту України та дозволили ефективно організувати інформаційний потік та відповідно забезпечили ефективність прийняття управлінських рішень.

Метою статті є визначення особливостей формування корпоративної інформаційної системи на залізничному транспорті.

Виклад основного матеріалу. Корпоративну інформаційну систему на залізничному транспорті слід розглядати як сукупність елементів інформаційної системи та способів її організаційної, інформаційної та правової підтримки, шляхом урахування особливостей організаційної структури та ступеня централізації управління її структурними одиницями.

Комплексна корпоративна інформаційна система повинна охоплювати всі бізнес-функції і всі управлінські процеси корпорації. Її ефективність забезпечується взаємодією масових і добре організованих процесів швидкодіючими засобами сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій високого науково-технічного рівня. При формуванні дієвої корпоративної інформаційної системи слід врахувати, що корпорації (до яких належить і ПАТ «Українська залізниця») мають високий

рівень організації і спеціалізації виробничої та адміністративної діяльності, значну розгалуженість підрозділів, численні дані, високий рівень регламентації не лише форм висхідної зовнішньої документації, але й внутрішніх управлінських документів і процесів, тобто в цілому розвинуту інформаційно-технологічну інфраструктуру.

Враховуючи вищезазначене, можна стверджувати, що головними особливостями корпоративних інформаційних систем повинні бути:

- комплексність охоплення функцій управління;
- підвищена впорядкованість ділових процесів;
- масовість операцій;
- ефективність використання комп'ютерно-телекомунікаційного обладнання і програмного забезпечення;
- можливість локальної установки та впровадження окремих частин системи;
- адаптивність функціональної та інструментальної структури системи до особливостей керованого об'єкта;
- можливість розвитку системи після її впровадження на об'єкті.

Комплексна корпоративна інформаційна система повинна відповідати таким вимогам:

- адаптивність відносно профілю діяльності підприємства за рахунок параметрів, що дають змогу налаштувати систему на специфіку господарської, фінансової та виробничої діяльності;
- розмежування оперативно-облікових завдань за повної їх інтеграції на рівні баз даних;
- підтримка розподілу баз даних для забезпечення інформаційної взаємодії мережевих корпорацій і територіально віддалених підрозділів;
- охоплення всього спектра типових виробничих і адміністративних функцій;
- одноманітність інтерфейсу користувача для всіх вирішуваних завдань;
- надання зручного інструментарію для розвитку системи користування;
- прискорена підготовка системних адміністраторів до експлуатації системи та ін.

При формуванні корпоративної інформаційної системи на залізничному транспорті необхідно також враховувати його особливий статус як базової галузі економіки країни, що забезпечує потреби у внутрішніх та міжнародних перевезеннях. Суттєве значення має

те, що ця галузь на сьогоднішній день залишається природною монополією.

Важливе значення при формуванні корпоративної інформаційної системи необхідно приділити організаційній структурі управління. Особливістю організаційної структури управління залізничним транспортом є те, що управління здійснюється на основі поєднання територіального, галузевого та функціонального принципів управління.

В цілому управління залізничним транспортом побудовано таким чином, що найважливіші важелі централізованого управління рухом поїздів, навантаження та розвантаження вантажів, перевезення пасажирів, використання парку локомотивів та вагонів зосереджено в ПАТ "Українська залізниця". В той же час суттєві господарські функції і оперативне управління знаходяться у веденні регіональних структурних підрозділів (залізниць), їх дирекцій та структурних підрозділів. Крім того слід врахувати, що в результаті реформування до структури залізничного транспорту входять стратегічні одиниці бізнесу, що різноманітні за напрямками своєї діяльності та не пов'язані безпосередньо з процесом перевезень.

Дослідивши це вважаємо за доцільне, що на ПАТ «Українська залізниця» можна виділити 3 рівні формування корпоративної інформаційної системи:

- 1 рівень (рівень вищого керівництва ПАТ «Українська залізниця») - формування корпоративної інформаційної системи (інформація пов'язана із загальним напрямком діяльності підприємства);

- 2 рівень (рівень керівництва регіональних структурних підрозділів, промислових підприємств залізничного транспорту та інших підприємств та організацій, що входить до складу ПАТ «Українська залізниця») - формування конкурентних стратегій (підпорядковуються корпоративній, вказують шляхи досягнення вибраного нею напрямку в кожній стратегічній одиниці бізнесу і являють собою план завоювання сильних довгострокових конкурентних позицій) та здійснення стратегічного контролю другого рівня (контроль за виконанням стратегічних цілей конкурентних стратегій в межах стратегічних одиниць бізнесу);

- 3 рівень (рівень відокремлених структурних підрозділів та структурних підрозділів в межах стратегічних одиниць бізнесу

(функціональний напрямок діяльності кожної стратегічної одиниці бізнесу)).

Виділення рівнів корпоративної інформаційної системи дозволить врахувати особливості функціонування всіх стратегічних одиниць бізнесу залізничного транспорту на етапі його реформування та визначити найбільш доцільні та своєчасні інформаційні потоки.

Висновок. В умовах сьогодення корпоративні інформаційні системи можуть стати потужними інструментами для створення більш конкурентноздатних і ефективних підприємств. Інформаційна система і підприємство мають взаємний вплив один на одного. З одного боку інформаційна система повинна приєднатися до підприємства, щоб забезпечити необхідною інформацією важливі групи усередині підприємства. У той же час підприємство повинно усвідомлювати і відкривати себе впливам інформаційних систем, щоб отримати вигоду.

Враховавши специфіку управління залізничним транспортом запропоновано на ПАТ «Українська залізниця» виділити 3 рівні формування корпоративної інформаційної системи: рівень вищого керівництва ПАТ «Українська залізниця»; рівень керівництва регіональних структурних підрозділів, промислових підприємств залізничного транспорту та інших підприємств та організацій, що входить до складу ПАТ «Українська залізниця»; рівень відокремлених структурних підрозділів і структурних підрозділів в межах стратегічних одиниць бізнесу (функціональний напрямок діяльності кожної стратегічної одиниці бізнесу).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дикань В.Л. Стратегічне управління : навч. посіб / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко, О.В. Маковоз, І.В. Токмакова, О.В. Шраменко. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 272с.
2. Андрєєва М. Сильна ланка успіху / М. Андрєєва. - Економіка і життя. - 2004. - № 6. - С.16-20.
3. Барановська Т.П. Інформаційні системи і технології в економіці / Т.П. Барановська – К. : Фінанси і статистика, 2003 р. – 416 с.
4. Бірман Л.А. Управлінські рішення: навч. посібн / Л.А. Бірман - М.: Справа, 2004. – 387 с.
5. Бороненкова С.А. Управлінський аналіз: навч. посібн / С.А. Бороненкова - М.: Фінанси і статистика, 2002. – 451 с.

6. Веревченко А.П. Інформаційні ресурси для прийняття рішень / А.П. Веревченко - К: Ділова Книга, Академічний проект; 2002 р. – 560 с.

7. Волокітін А.В. Засоби інформатизації державних організацій і комерційних фірм / А.В. Волокітін – К. : Фіорд-ІНФО. - 2002 р. – 272 с.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДУЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДУЗТ Токмакова І.В.*

УДК 658:589:656.2

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЛОКОМОТИВНОГО ДЕПО В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ

*Назаренко І.Л., к.е.н., доцент,
Сухорукова Т.Г., к.е.н., доцент,
Кірія Н., слухачка магістратури ІППК (УкрДУЗТ)*

В статті визначено основні загрози економічної безпеки локомотивного депо, які можуть виникнути в процесі реформування залізничної галузі; особливо виділено можливі загрози внаслідок розділення депо на ремонтні та експлуатаційні (досвід ВАТ «РЖД»); наголошено, що в процесі реформування взаємозв'язки між елементами системи стають складнішими, а це потребує, згідно із законом необхідної різноманітності У. Ешибі, вироблення більш різноманітних управлінських впливів.

Ключові слова: економічна безпека, залізничний транспорт, локомотивне депо, загрози економічній безпеці, закон необхідної різноманітності

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ЛОКОМОТИВНОГО ДЕПО В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ ОТРАСЛИ

*Назаренко И.Л., к.э.н., доцент,
Сухорукова Т.Г., к.э.н., доцент,
Кирия Н., слушатель магистратуры ИППК (УкрГУЖТ)*

В статье определены основные угрозы экономической безопасности локомотивного депо, которые могут возникнуть в процессе реформирования железнодорожной отрасли; особенно выделены возможные угрозы в результате разделения депо на ремонтные и эксплуатационные (опыт ОАО "РЖД"); отмечено, что в процессе реформирования взаимосвязи между элементами системы становятся сложнее, а это требует, согласно закону необходимого разнообразия У. Эшиби, выработки более разнообразных управленческих воздействий.

Ключевые слова: экономическая безопасность, железнодорожный транспорт, локомотивное депо, угрозы экономической безопасности, закон необходимого разнообразия

PROVIDING OF ECONOMIC SECURITY OF LOCOMOTIVE DEPOT IN THE CONDITIONS OF REFORMATION OF THE RAILWAY BRANCH

*Nazarenko I.L., PhD (economics), senior lecturer,
Suhorukova T.G., PhD (economics), senior lecturer,
Kyrya N., master's student of Institute of retraining and advanced training
(Ukrainian State University of Railway Transport)*

The basic threats of economic security of locomotive depot are certain in the article, that can arise up in the process of reformation of railway branch. Possible threats are separately distinguished as a result